

Blanka Kovaříková

Jak jsem se nenaučila řídit a jiné příběhy

COSMOPOLIS

Knížka
pro radost

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Blanka Kovaříková

**Jak jsem se
nenaučila řídit
a jiné příběhy**

Budeš chudá jako kostelní myš!

Můj venkovský dědeček z Prácheňska rád četl ve volném čase Jiráska, ale i kdyby chtěl, tak jeho spisy nikdy nemohl zvládnout celé, protože od brzkého rána dojel krávy a pracoval na poli. Kromě Jiráska uznával ještě Boženu Němcovou a já mu ráda vyprávěla, jak chodím s maminkou zapalovat svíčku k jejímu hrobu na Vyšehrad a jak moc ji obdivuji. Když se mě zeptal, čím bych chtěla být, odpovídala jsem, že spisovatelkou.

Odmalička mě totiž bavilo psát. I když jsem ještě neznala písmenka, napodobovala jsem je a popisovala jakýkoli volný kus papíru. Když si dnes říkám, čím to bylo, napadá mě, že jsem u svého tatínka viděla pořád nějaké formuláře, úřední dopisy, psací stroje, inkoustové tužky a plnicí pera a také noviny. Nad novinami klimbal po obědě v křesle, a když neklimbal, tak si v nich zatrhával slova nebo věty, rozčiloval se nad hloupostmi, které se v nich objevovaly, a to si za socialismu kupoval zásadně jen Lidovou demokracii a Svobodné slovo. I v nich ale musel číst mezi řádky a vyhýbat se frázím a povinným ódám na politiku jediné vládnoucí strany.

Venkovský děda toho moc nenamluvil, ale možná si o to víc potichu přemýšlel. A věčně přitom něco dělal. Štípal dříví v kůlně, šel s kosou na trávu pro králíky, uklízel ve stáji a ve stodole, nebo odcházel do družstevního kravína, kde byl zaměstnaný. Když ale už něco řekl, stálo to za to. „Holka, ty budeš jednou chudá jak kostelní myš,“ pravil jednou a myslel tím tu mou utkvělou myšlenku, že se budu živit psáním. Znal osud Boženy Němcové, a to mu stačilo. Nepotře-

boval hledat jiné příklady, tenhle byl dostatečně jasný. Té větě jsem se zasmála a hodila ji za hlavu.

Dědečka jsem považovala za podivína, raději jsem si povídala s babičkou. Byla také rodilá venkovanka, od čtrnácti let musela pracovat u sedláka, protože její ovdovělá maminka nemohla všechny své děti uživit. Nikdy o tom nechtěla moc vyprávět, ale nijak na osud nežehrala. Radovala se z vnoučat a jejich úspěchů, a tak, když jsem začala studovat gymnázium, chtěla, abych jí v dopisech popisovala všechno, co zažívám a o čem přemýšlím. Psala jsem jí ráda. Byla pro mě čtenářkou, které jsem si vážila. A kdyby tu dneska mohla být se mnou, určitě by si následující stránky přečetla. Neptala by se, proč to dělám, protože by znala mou odpověď: „Babi, píšu pro radost. Zdá se mi, že je jí na světě nějak málo, tak proč do něj ještě vysílat zbytečné smutky. Ty ses přece taky nejraději smála.“

Jak jsem potkala Arnošta

Asi každý novinář se občas chce pochlubit, s jakou celebritou dělal rozhovor a jak moc si přitom rozuměli, pokud si přímo nepotykali a neslíbili si věčné přátelství.

Můj případ s Arnoštem je však docela jiný, a kdo spisovatele Lustiga osobně poznal, ten už asi tuší... Arnošt se dokázal sblížit během minuty s každým, hned mu potykal a řekl mu buď „ty bejku“ (byl-li to chlap), anebo se s živočišnou radostí přitiskl na ňadra (byla-li to žena). A tak dnes může kdekdo vzpomínat na své kamarádství s velkým spisovatelem a zbožňovatelem života, i když šlo třeba jen o kratičké setkání.

Někdy v polovině devadesátých let jsem si vysnila, že bych s panem Lustigem ráda udělala rozhovor. Sehnala jsem si jeho knížky, výstřižky o něm, a vše mi leželo doma na stole, aniž bych měla cokoli domluveno. Neměla jsem na něj ani telefon do Washingtonu, kde ještě trávil většinu času, ani jsem netušila, zda a kdy se objeví v Praze. A tak jsme si jednu neděli vyšli s rodinkou na procházku po Starém Městě, když vtom v Celetné ulici můj všímavý muž povídá: „Není to támhle Lustig?“ Zasmála jsem se: „Prosím tě, co by tu asi dělal? A jak vůbec víš, jak vypadá?“ - „Máš přece doma ty výstřižky, to je jasně on. Běž za ním a požádej ho o rozhovor!“ Takhle rezolutně se můj muž nikdy nechová, ale v tu chvíli to z něj doslova tryskalo. Ošívala jsem se: „To bude trapas, vždyť to může být někdo jiný, ten chlap mu může bejt jen podobnej.“ Zatímco jsem ještě váhala, Arnošt stál u výkladu zlatnictví a něco tam pozorně prohlížel. A tak mi nakonec nezbylo nic jiného, než k němu jít a oslovit ho. Jeho reakce byla bezprostřední: „To je báječný, zrovna mám čas. Sejdeme se za hodinu v hotelu Union,“ řekl a já zalapala po dechu. Tenhle nuselský hotýlek totiž patřil k mému dětství. Býval to zatuchlý podnik nevalné

pověsti s restaurací s ošoupanými plyšovými sedačkami, kam mě tatínek brával občas na oběd. Vepředu pak byla nálevna, kde postávala nuselská galérka a od rána do sebe klopila piva a panáky. Tak se mi během chvilky propojil velký americký svět s tím malým nuselským. Přesně takový byl Arnošt. Nádherně se to v něm prolínalo. Manželovi jsem oznámila, že je musím okamžitě opustit, běžet domů pro diktafon a jet na rozhovor, a ať si to s holčičkami užije, když už mi to takhle zařídil.

O hodinu později jsem s tlukoucím srdcem a uřícená vylézala z tramvaje na Ostrčilově náměstí a snad po dvaceti letech vstoupila do hotelu, který jsem vůbec nepoznávala. Interiér byl nablýskaný, luxusní, úplně jiný než za mého dětství. Arnošt potom „vystříhl“ rozhovor, k němuž mě v podstatě ani nepotřeboval. Byl to okouzlující vypravěč, pro kterého novinář sloužil jen jako publikum. Když vychrlil všechny své historky a příběhy, řekl: „A teď tě zvu do svého kutlochu. Musím ti něco ukázat.“ Znělo to trochu jako pozvání na sbírku známek, ale kdo by odolal?

Ten den jsem měla zažít ještě jeden příjemný šok. Arnošt mě totiž vzal do nejobyčejnějšího činžáku v Oldřichově ulici, v němž jsem naposledy byla jako malá holka, když jsem tam navštívila nemocnou spolužačku Andulu. Její maminka pracovala v hotelu Jalta jako pokojská a šuškal se o ní ledacos. Andula byla tak trochu sociální případ, ale jinak moc milá holka. A hned naproti jejímu bytu měl Arnošt příbytek! Malinký, skromný, od podlahy až po strop naplněný papíry a knihami. Nad psacím stolem měl nalepené obrázky Titaniku, vytržené z obyčejného kalendáře a ty mi chtěl ukázat – věřte tomu nebo ne – aby mi řekl, že ho příběh té lodi fascinuje, protože život je přece jako Titanic. Rozloučili jsme se přátelským polibkem a já odcházela v povznesené náladě setmělou nuselskou ulicí a v hlavě jsem už měla jasný titulke: Život je jako Titanic. Arnošt měl štěstí, že přežil v mládí ty nejhorší lágry, mohl několikrát zemřít, a nikdo z nás neví, kdy ho nějaká katastrofa potká.

Vůně babiččiny koláčů

Když jsem jezdila za svou šumavskou babičkou, bylo to jako v Honzíkově cestě.

Byla jsem typické pražské vyžle. Kromě kostí na mě byly vidět jen husté dlouhé vlasy, jimiž jsem si zakrývala plochý hrudníček. Jídlo mi moc neříkalo. Maminka doma téměř nevařila a mojí největší pochoutkou byl rohlík a pár koleček salámu. U šumavské babičky se ale dělo něco neuvěřitelného. V její chaloupce byla pravá pec, na níž se věčně kouřilo z hrnců. Vařila se tam polívka i brambory pro prasátka, a když se hrnce sundaly, plotna posloužila jako tál na pečení bramborových placek.

A což teprve, když se babička pustila do pravých chodských koláčů! Takové kouzlení jsem do té doby ještě neviděla. Už samotné zadělávání těsta mi přišlo jako středověká alchymie. Ve velkém kameninovém hrnku kvasilo droždí tak mohutně, že se dralo ven jako v pohádce Hrnečku, vař! Nejraději jsem ale pozorovala zadělávání těsta. Babička byla malá a kulatoučká, a tak se v její náruči velká mísa s moukou docela ztrácela. Vařečkou míchala tak dlouho, dokud nebyla spokojená a z těsta nevznikl pořádný bochánek. Zdobení koláčů tvarohem, mákem a povidly už bylo úplně mimo mé chápání, protože babička dokázala vykouzlit krásné obrazce, na každém kousku docista jiné. Pak dala ty úžasné terče do trouby, a to byl okamžik, kdy jsem si vlezla na pec, která už byla pořádně rozpálená, ale hlavně se z ní linula božská vůně, a já jen tak lelkovala, nebo jsem v tom bezpečném ráji úplně usnula.

Čím jsem ale asi babičku příliš nepotěšila, byl způsob konzumace jejích dobrot. Jedla jsem totiž podle jejího názoru všeho hrozně málo. Zatímco moje sestřenice spořádala tři koláče, já stěží jeden, i když mi moc chutnal. Nedivte se, zvyklá z Prahy na rohlík, jsem z toho

poctivého těsta z másla, cukru a domácích vajíček byla nasycená po pár soustech. Babička si asi myslela, že mi málo chutná. Dneska bych jí snědla klidně celý plech, jenže také už dávno nejsem vyžle, ale docela slovansky vykrmená hospodyňka, která sama vaří už dobrých čtyřicet let.

U babičky jsem také zažila neskutečnou chuť vepřového masa, protože její pašáci byli vykrmováni bramborami, pšeničným šrotem a syrovátkou, a když jim nesla do chlívků napěchovaný džber, vždycky jsem o ni měla strach. Prasátka se totiž na ni vrhala, div ji neporazila, a někdy se povedlo, že některé vyrazilo na dvorek a tam začalo zmateně pobíhat... Nejraději jsem proto měla slepice, které mi nepřipadaly nijak nebezpečné, a hlavně jsem byla každý večer pověřená posbírat od nich vajíčka. Prolézala jsem stodolu a všechny možné skryše a s radostí lovkyně jsem hlásila výsledky své výpravy. Když mi pak babička vajíčka usmažila, nechápala jsem, jak to udělala, že jsou tak žlutá. Podezírala jsem ji, že je snad obarvila!

Když mě vyslala do konzumu nakoupit chleba, byl to pro mě další gurmánský zážitek. Tak obrovský pecen s tmavě hnědou vypečenou kůrkou jsem v pražské samošce nikdy neviděla – a jak chutnal! Mohla jsem ho jíst samotný, ale babička trvala na tom, že mi ho namaže sádlem a domácími škvarky, a to byla teprve lahoda.

Když jsem byla o něco větší, vzala jsem na prázdniny s sebou kamarádku Helču. Každé ráno jsme vyrazily na nákup a pak jsme si poroučely lívance s borůvkami a svíčkovou na smetaně a králíka se zelím a babička se týden od sporáku ani nehnula. Teprve dneska vím, jak moc jí při tom bolela záda a oteklé nohy, ale radost z toho, že jsem se konečně rozjedla a slupla pokaždé plný talíř, převážila nad vším. Babičce už její lásku neoplatím, ale snažím se chovat podobně jako ona a vařit svým vnoučatům to, co mají rádi. Jenže nemám ani pec, ani babiččiny zlaté ruce. Chodské koláče jsem ještě nikdy sama neupekla a obávám se, že se to v dohledné době asi nezmění.

Babička a dědeček se síťovkou

V šátku, nebo v klobouku?

Moje dvě babičky byly názornými ukázkami rozdílných módních stylů. Jedna žila na malé vesničce a vážala si zásadně na hlavu šátek, druhá patřila světu velkoměsta a nosila jediné klobouky.

Ovšemže je tohle dělení povrchní. Nikdy to nebylo pouze tak, že ženy z venkova nosily šátky a měšťanky zase klobouky. Taková Adina Mandlová se docela často ukazovala v šátku a k němu klidně oblékla elegantní kostým. Možná ho volila za větrného počasí, anebo jen proto, že jí barevně ladil k oblečení. Šátek se také hodil za jízdy automobilem, obzvlášť kabrioletem. Na venkově měl ryze praktickou funkci. Chránil před sluníčkem i před nepřízní počasí, nahradil kadeřníka, protože schoval neupravené vlasy, a navíc patřil k tradici.

Šátky moje babičky už o mnoho let přežily samotnou nositelku. Když jsem byla po její smrti dotázána, co bych si chtěla vzít na památku, sáhla jsem po hromádce vzorně složených šátků a začala je používat při léčení svých dcer. Kdykoli dostaly rýmu, nebo dokonce zánět středního ucha, vážala jsem je do šátků po babičce s pocitem, že jim nemůžu nabídnout lepší medicínu. Když mě bolela hlava, nebo na mě padla chřipka, také jsem se ukryla do šátku, jako bych se do něj chtěla schoulit a přivolat alespoň na chvíli zpátky tu laskavou bytost, které kdysi ten malý kousek látky patřil.

Kdesi jsem četla, že asyrské ženy nošením šátku prokazovaly svou zbožnost. Z toho bych mou babičku nepodezírala. Měla k víře osobitý vztah, jehož výsledkem bylo i to, že dědeček chodil v neděli do kostela zásadně sám a babička se věnovala nějaké – z jejího pohledu – užitečnější činnosti.

Nejraději měla šátky z kašmíru, a v podstatě každý člen její široké rodiny ji takovými kousky obdarovával. A ona si je vždy se zalíbením

prohlédla a pak uklidila do skříně. Na hlavě nosila ty nejstarší, neboť nové si šetřila na sváteční chvíle nebo se jimi jenom kochala.

Pražská babička klobouková poslední leta svého života také s pokrývkami hlavy nemrhala. Většinou jsem ji vídala v jednom zeleném plstěném „šapu“ (chapeau), jak mu jako milovnice francouzštiny říkala, do nějž měla zapíchnutou ozdobnou jehlici. Klobouk byl už notně opotřebovaný, pamatoval dávné časy, kdy bez něj dámy nevyšly na ulici, ale asi jí z nějakého důvodu vyhovoval. Jednou jsem si jako dítě chtěla sundat tu jehlici, dotkla jsem se tedy babiččiny hlavy a se zlou se potázala. Nevěděla jsem, že nesnáší, když jí někdo sáhne na hlavu, protože jí za první republiky pan profesor Henner operoval jako jedné z prvních pacientek trojklanný nerv a ona to od té doby dávala světu na odiv. Možná jí ale opravdu byly dotyky nepříjemné a já se o ně raději víckrát nepokusila. Ten zelený „šapu“ jsem od té doby ale neměla ráda a jehlice mě už také vůbec nezajímala.

To, že jsou klobouky slušivé a elegantní, jsem pochopila až mnohem později a občas jsem se pokusila nějaký si pořídit. Měla jsem však problém – příliš velkou hlavu, tedy nestandardní míry. Zatímco za první republiky byly modistky na každém rohu a vykouzly by mi klobouk jakýchkoli rozměrů bez reptání, za socialismu to bylo horší. O to větší pocit štěstí jsem zažila, když mi v jednom krámku družstva Moděva ochotná paní vzala míry a skutečně mi vytvořila slušivý červený klobouček. Nadlouho se stal mým oblíbeným kouskem, když jsem se chtěla někde ukázat za dámu. A tak se ve mně jednoho dne obě ty babičky nějak spojily. Jedna mi nabídla šátek proti bolesti a druhá klobouk na okrasu. Děkuju jim za to oběma.

Bezúčelná procházka

Nevím, zda musí být chůze odněkud někam zdůvodněná tím, že chceme dorazit do nějakého cíle. Většinou se totiž stejně vrátíme zpět do výchozího bodu.

Když si můj muž konečně pořídil chytrý telefon, který obsahuje i program, jenž počítá kroky, jeho procházky nabyly na intenzitě. Ne, že by dřív nechodil. Můj muž je totiž odjakživa chodec, i když je i velmi zdatný motorista. Automobil ale používá jen na dlouhé vzdálenosti a po městě málokdy. Všude se dá přece dojít a nemusí se přitom trýznit čím dál složitějším sháněním parkovacího místa.

K procházkám ho leta poňoukal jeden z těch ošklivých zlovyků – kouření. Nechtěl totiž nikdy kouřit doma a znečišťovat tak vzduch, záclony a jiné součásti bytu. Kouřil ale klidně ve voze, když jsem v něm seděla jako spolujezdec. Ovšem zotvíral přitom v létě v zimě všechna okýnka, takže jsme jezdili v průvanu, já se balila do dek a šátků a popel z cigaret kolem nás lítal jak zběsilý. Když ale zároveň se zapálenou cigaretou podnikal kroky, chutnal mu ten nikotin zjevně nějak víc. Také za chůze přemýšlel, přemítal či jen tak lelkoval. Chtěla jsem ho na tyto z pohledu laika bezúčelné procházky vybavit tu seznamem věcí, které by během chůze obstaral v obchodě, tu jiným seznamem, co by mohl vyřídit na úřadech. To ale jednoznačně odmítal. Nakupování a jednání s úředníky musel vykonávat mimo tyto vycházky, protože na to si musel v hlavě naštelovat jiný program.

Když kouření pod vlivem narůstajícího počtu svých vnuků omezil, chůzi naopak zintenzivnil. K tomu mu právě dopomohl onen nový mobil. Zaujalo ho, kolik kroků je za den schopen vykonat i při tak zdánlivě prosté činnosti, jako je kočárkování. Mezi svou prací si totiž velice rád odběhne, aby ušel několik kilometrů s Kájíkem či Bertíkem, podle toho, které z mimin zrovna má větší potřebu spánku

na čerstvém pražském vzduchu. Zatímco za raného dětství jeho dcer si ke kočárku neodběhl nikdy – a většinou to ani z jeho práce na klinice nešlo –, dnes si to zařídit dokáže. Je to pro něj dokonce svým způsobem prioritou. Jiné činnosti včetně pracovních schůzek musí počkat, kulíšci v kočárcích mají přednost.

Pokud vyrazí do ulic sám, bere si ke svému krokování fotoaparát. Focením je dobrý důvod, aby šel posté na stejná místa a posté zmáčknul spoušť na ten samý dům, jeho dveře či starodávnou kliku. Pokaždé je jiné světlo, jiná konstelace včetně dramatických okamžiků, kdy také dům náhle mizí, bagry ho rozebírají na prvočinitele a je tu další důvod fotit torza zdí, zbytky cihel, vznikající jámy a ohrady. Chytrý telefon jásá a gratuluje svému majiteli, že opět překonal osobní rekord, dosáhl 15 a více kilometrů a spalil stovky kalorií. „Dobrá práce, byli jste aktivní,“ hlásá ten spokojený program na konci dne a můj muž se dočká zasloužené satisfakce.

Považuji to však za jistou nespravedlnost. Já totiž většinu času nevytáhnu paty z domu, zato od rána poletuju po kuchyni a vyvažuju, mezitím odbíhám k počítači a něco sepisuju a pak běhám po schodech kvůli listonošce a odečtům plynu a elektřiny a opět se vracím ke sporáku, pračce, hrncům a pánvičkám, jenže – celou tu dobu můj mobil odpočívá kdesi na stole a nic z toho mi nepočítá. Večer na mě zamžiká otráveným displejem, na němž se ukáže pár kroků, které ani nestojí za řeč. Mě přitom bolí nohy a myslím si, že jsem uběhla snad maraton. Pokud mi teď chcete poradit, abych si mobil připásala k tělu a nechala ho mé účtyhodné kroky počítat, nedělejte to. To bych si zase připadala jako nějaký robot na dálkové ovládání. Ono stačí, že mě ovládá docela dobře moje košatá rodina. Ale teď už opravdu končím. Můj muž někam vyrazil a já jsem se rozhodla, že mezitím odejdu také. Chtěla bych totiž rovněž zažít tu dočista bezúčelnou procházku, během níž nebudu nic řešit, nakupovat, nikoho doprovázet, a víte, co? Hlavně na ni nevezmu ani ten můj věčně vyčítavý mobil. Ušlé kroky zůstanou mojí soukromou záležitostí a nikdo se o nich nedozví.

Tváře jako bledule

Odmalička jsem snila o pěkně kulatých červených tvářičkách. Nebojím se říct, že klidně i baculatých. Vyrůstala jsem totiž v době, kdy ještě řada lidí považovala za obraz skutečného zdraví kypré tvary.

Místo toho jsem však vypadala jako tyčka a tváře měla jako bledule. Dlouhá obrylená holka chodila do školy s červenou aktovkou na zádech a v červené sukýnce jak Karkulka. Maminka se zřejmě snažila dohánět nedostatek mého ruměnce v obličeji alespoň módními doplňky. To však paní učitelce, které jsme záhy po vstupu sovětských vojsk musely začít říkat „soudružko“, nestačilo. Měla o mě vážné obavy. Co chvíli se ptala, jestli mi něco není, a na třídní schůzce doporučovala mamince, aby mě krmila rybím tukem. Rána, kdy jsem si stoupla k oknu a maminka mi polévkovou lžící lupla odporný rybí tuk do pusy, byla nejhorší částí dne. Vypěstovala ve mně také mnohaletou neschopnost se normálně nasnídat, protože po tomhle závdavku jsem už nepozřela ani sousto.

Třídní učitelka nedávala pokoj a opakovaně mě posílala i za školní lékařkou. Tady vznikla má další averze – k bílým plášťům, kterou musel později můj manžel lékař pracně odbourávat. Školní doktorka sídlila v Kateřinské ulici, v jednom z nejponuřejších domů, jaké jsem do té doby viděla. Dnes bych naopak řekla, že šlo o dům s dlouhou historií, a tudíž romantický, ale jako dítě jsem to vnímala jinak. Z temného dvora se prošlo přes pavlač do čekárny, která nebyla o nic veselejší. Doktorka pak na mě působila hrozně přísně a ruce měla jako kusy ledu. Když na mě sáhla, zbledla jsem ještě víc, až do mrtvolné šedi. „Pošleme tě do ozdravovny,“ sykla při jedné prohlídce a jala se vypisovat jakýsi poukaz. Když jsem to druhý den oznámila ve škole, paní učitelka nadšením div nezatleskala. Docílila svého.

Její nejlepší žákyně pojedje do ozdravovny a vrátí se s růžovoučkými lícemi!

Jak moc se mýlila! Už pouhá myšlenka na to, že za pár dnů opustím mou drahou maminku a odjedu do zařízení, které jsem si představovala jako sirotčinec (byla jsem dítě sečtělé a právě jsem tehdy zhltnula knížku Charlotty Brontëové *Sirotek lowoodský*, která na mě působila velmi sugestivně), můj stav ještě zhoršovala. Sotva jsem si na to vzpomněla, zbledla jsem víc než kdykoli předtím.

Do harrachovské ozdravovny jsem nastoupila v lednu 1970. Mrzlo, až praštělo, všude sníh, bílý sníh. Na mrazu mé tvářičky dostávaly skutečně zdravější barvu. Ráno jsem sice nemusela polykat rybí tuk, ale utrpení se pro změnu dostavovalo navečer. To jsme všichni nastoupili do řady a přísná ošetřovatelka každému dítěti podala hrnek teplého mléka se škraloupem, které jsme před ní měli vypít. To ne! Chtělo se mi křičet, protože jsem teplé mléko nesnášela. Nebylo vyhnutí. Dodnes si myslím, že horečky, které mě záhy začaly sužovat, jsem dostala ze stresu. Položili mě na postel na marodce, a když rtuť na teploměru v noci překročila čtyřicítku a hořela jsem jak oheň, zavolali ke mně lékařku z pohotovosti. Plula mi před očima a cosi nade mnou vážným hlasem říkala. Nasadili mi poprvé v životě penicilin a následujících čtrnáct dnů jsem proležela. Je téměř jisté, že jsem v těch horečkách měla tváře pěkně rudé a že by ze mě paní učitelka mohla mít radost.

Když jsem se vrátila domů a začala opět chodit do školy, poradila mi maminka, že existuje růž na tváře, s jejíž pomocí se dá docílit lepšího zbarvení obličeje. Nebohá paní učitelka mě pochválila, jak pěkně zdravě vypadám, a já se tak začala od svých devíti let tajně líčit.

Čekání na sních

Zatímco dnes jsem celkem ráda, když se v Praze příliš sněhu neobjevuje, protože z něj vzápětí je buď ledovka, nebo špinavé bláto, jako dítě jsem se ho nemohla vůbec dočkat.

Snad největší chvíle napětí jsem zažívala, když jsem k narozeninám, které mívám kupodivu pravidelně ve stejný den v listopadu, dostala své první a zároveň poslední sánky. Klasické, dřevěné s pruhovaným textilním průpletem. Rodiče nikam na hory nejezdili, takže jsem považovala za samozřejmé, že na saních si budu užívat v pražských parcích a ulicích. V raných šedesátých letech to nebylo nic výjimečného. Aut bylo méně než chodců a mezi Vyšehradem a Nuslemi bylo obzvlášť klidno. Vlastně nejčastěji tudy projížděly tramvaje, některé ještě s otevřenými vozy, z nichž se dalo za jízdy vyskakovat.

Když sních navzdory mému toužebnému očekávání několik dnů nepřicházel, rozhodla jsem se mu jít vstříc. Jednou odpoledne, kdy jsem byla doma sama, jsem popadla sánky a rozhodla se, že s nimi půjdu ven, i kdyby mělo pražit sluníčko a bylo třeba parno. Docela jsem se přitom zapotila – nikoli z venkovní teploty, která celkem odpovídala zimnímu období, ale kvůli váze a velikosti sáněk. Byly skutečně dost velké a já naopak docela malá, tak jsem je táhla za sebou na špagátu a drncala s nimi po schodech. Nějak jsem to ale zvládla, aniž bych potkala někoho dospělého, kdo by mi začal moje počínání rozmlouvat. Na ulici jsem se váhavě rozhlížela, jak dál. Ovšem během mžiku mi bylo jasno. Jen pár metrů od našeho domu stálo zaparkované auto a – světe div se – na jeho kapotě byl sníh. Skutečný bílý sníh, žádná napodobenina! Tak jsem k němu vrzající sánky dotáhla a vzácný poklad začala z auta shrabávat na chodník tak,

abych vytvořila jakousi jízdní dráhu. Samozřejmě že efekt to valný nemělo, ale na svůj nápad jsem byla patřičně hrdá. Bohužel to bylo jediné auto s bílou pokrývkou, další už jsem neobjevila. Zázitek to však musel být tak silný, že od té doby jsem řadu let pozorovala tenhle úkaz se stále stejným úžasem. Totiž že někdo přijede z místa, kde sněžilo, a přiveze si sních s sebou tam, kde po něm naopak není ani památky. Moje vycházka se sánkami tehdy po pár minutách skončila a já je zase s námahou dotlačila domů.

Když konečně nasněžilo, bývalo to v Praze často jako v pohádce. Alespoň v těch prvních fázích. Ze starých černobílých snímků si to možná vybavíte, z posledních let sotva. Někdy ulice pokryly závěje a dalo se na nich koulovat a domovnice musely prohrabávat cestičky a sypat písek a některé přitom i hlasitě nadávaly. To jsem nechápala. Proč to tedy nenechají být pěkné a bílé, když už to příroda nám lidem nadělila? Za největší svátek jsem považovala, když mi táta dovolil, abych si na sánky sedla, a vezl mě na nich až na Folimanku. To byl – a dodnes naštěstí je – park, kde se dalo sánkovat na stráni a při příjezdu do cílové rovinky se muselo trochu brzdit. Jinak by nešťastník také mohl skončit ve smradlavém Botiči.

Sánky jsem milovala a v dospělosti jsem se k nim ráda vracela se svými dětmi. Horší to bylo s lyžemi, k nim jsem nějak vztah nenašla. Proto asi dodnes hory miluju v létě a adrenalin ze sjezdovek mi nic neříká. Co mi ale chybí nejvíc, jsou ty zasněžené kapoty aut. Dneska už jsou tak moderní, že na nich díky chytré elektronice všechno hned roztaje, a i kdyby něco zůstalo, člověk se neodváží na cizí auto sáhnout. Mohlo by začít houkat a ještě by si někdo myslel, že mám nějaké nekalé úmysly. Já bych přitom chtěla jen tak nenápadně shrábnout na chodník z dálky přivezený sních, nic víc. A radovat se, že mě napadlo něco tak chytrého!

Kluk se sáňkami

Opravdu nejsem Frkalová

V poslední době jsem začala vážně přemýšlet nad tím, že se ve mně ukrývá ještě nějaká druhá osoba. Má jiné jméno i příjmení, ale rozhodně má stejné číslo telefonu.

Trvá to už řadu měsíců. Ve dvě v noci mi zazvoní mobil a tam se ozvou podroušení kamarádi s moravským přízvukem: „Zuzankó, máme tě rádi!“ A zavěsí, sotva se stačím probrat natolik, abych jim odpověděla, že nejsem žádná Zuzanka. Přes den naopak volají střízlivé kamarádky. „Už jsme se dlouho neviděly, tak kam vyrazíme?“ Marně pátrám, odkud znám ten hlas. Která kamarádka vlastně volá, když ji nemám uloženou v paměti telefonu? Pak se domluvíme, že volají přece Zuzanku Frkalovou. Ne, to nejsem já, odmlouvám a zavěším.

Nikoli na dlouho. Z jakéhosi úřadu po mně chtějí potvrzení o studiu, což je vzhledem k mému téměř seniorskému věku na pováženou. Než si vyříkáme, že ho nechtějí po mně, ale po slečně Frkalové, uběhne pět minut. „Haló, to je paní Frkalová? Vyhrála jste čištění bot zdarma!“ Kouknu se na špičky lodiček. Hm, ty by potřebovaly spíš zdarma opravit. „Nejsem paní Frkalová, ale jestli chcete, vyčistěte boty mně,“ pokouším se o legraci. Nejsou proti, ale musela bych kvůli tomu do Brna, což by se, pravda, zas trochu prodražilo.

Nedávno volali ze spořitelny. S příjemným ženským hlasem jsem chvíli řešila jakýsi platební příkaz, než jsme zjistily, že spolu vůbec mluvit nemáme. Nejsem klientka Frkalová. Mezitím přicházely nej-různější esemesky. Na některé jsem se chytla jak na špek. „Čekám tě ve vaně, drahá,“ psal mi jakýsi žertěš, a tak jsem odpověděla, že mám radši sprchu. Dialog chvíli pokračoval, dokud jsem nepochopila, že dotýčný je nadržžený fotbalista a vanu napustil kvůli Frkalové. Zprávy typu „Dorazili jsme s dědou v pořádku“ už mě nechávají

úplně chladnou. Neobvolávám kvůli nim všechno příbuzenstvo, stejně bych zjistila, že jde o Frkalovy a jejich spřízněné rody. Ovšem zpráva o tom, že „Marcelka tě pozdravuje“, mě na chvíli rozhodila. S jednou Marcelkou se znám a měly jsme spolu vážný spor. Že by se konečně umoudřila? A co když pozdravuje Frkalovou? A tak raději neodpovídám.

Tuhle jsem si řekla, že to už tak nenechám. Volala jsem telefonního operátora s dotazem, co mám dělat. Dozvěděla jsem se, že tohle mobilní číslo skutečně přede mnou patřilo jakési Frkalové a stále ji na něm někdo shání. Číslo prý dva roky nepoužívala, a tak bylo odpojeno z provozu a poté znovu nabídnuto. Můžu si ho jediné zas vyměnit. A když na něm trvám, protože jsem vizitky s ním už rozdala stovkám lidí a nechci se tím znovu zabývat? Nezbyvá než vydržet, dokud všechny potenciální milence, klienty, blízké i vzdálené příbuzné, ale také nejruznější instituce nepřestane bavit komunikovat se slečnou či paní, která už to číslo dávno nemá. Věřte mi, že bych se s dotyčnou Frkalovou snad i ráda osobně poznala. Vím už o ní poměrně hodně, a také bych jí všechny ty vzkazy mohla přetlumočit.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Jak jsem se nenaučila řídit a jiné příběhy. Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.